

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG.

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál.

LAPVEZÉR:
MATOLAI ETELE.

POLITIKAI FŐMUNKATÁRS:
DR. BUZA BARNA.

Előfizetési ár:
Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona. Negyed-
évre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetéseket a legjutányosabb árban közlünk.

Polgártársak!

Az önálló jegybank ügyében május hó 23-án elhalasztott népgyűlést május hó 31-én, hétfőn (pünkösd másodnapján) d. u. 2 óraker tartjuk meg Sátoraljaiújhelyben, a „Vadászkürt“ szálloda kerthelyiségében.

A gyűlésre megígérte lejtvetelét gr. Batthyány Tivadar és még számos országgyűlési képviselő.

Este 7 óraker közvacsora a Vadászkürtben.

Jöjjön el mindenki!

Tömeges megjelenésünkkel te gyünk tanúságot Bécsből meg támadott jogaink védelmében való elszánt, egységes kitartásunkról.

Sátoraljaiújhely, 1909. május 24.

A függetlenségi kör nevében:

Buza Barna, Kincsesy Péter,
titkár. elnök.

Valódi magyarság.

Lapunk egy utóbbi számának vezércikkében olvassom: „Fájdalmas dol log nézni azt a pusztulást, amit a mai írők a magyar nyelven véghez vittek. Idegenek jöttek, a kik vakmerőn nyultak hozzá a mi édes magyar nyelvünkhöz... Azt hiszik ők, hogy a ki magyarul tud beszélni, az már magyar író lehet... Magyar író csak az lehet aki magyarul érzi, a kinek magyar lelke van.”

Fájdalom! ez nem csak nagyon igaz, de nagyon helyes és időszerű e kifakadás is. Nem azon írókra értjük ezt főleg, kik könyvet írnak és adnak ki, de igen is — a napi sajtó íróira; kiváltképen pedig a fővárosiakra. Ezek a valódi nyelv-rontók és ezt úgy úzik, mint ha azért fizetnék őket, hogy mentül több német kifejezést — botrányos germanizmust — csempészenek be lapjaikba s a nagyközönség azokat olvassa a nélkül, hogy észre vennék, hogy megbotrányoznak rajtok, sőt — fájdalom! — követendő példák gyanánt elfogadják, utánozzák.

Ezért alkalmat ad nekünk a fent idézett kifakadás arra, hogy lapunk táraijában a fenti cím alatt állandó rovatot nyissunk a valódi magyarság védelmére. Sőt jogaiba való vissza-

Válság.

Olyanformán vagyunk most a politikai helyzettel, melyet Bánffy Dezső úgy jellemzett, hogy valahogy csak vagyunk, mert még soha sem voltunk úgy, hogy valahogy ne lettünk volna.

Az bizonyos, hogy „valahogy“ vagyunk. Egy még mindig megoldatlan válság ideges légkörében. Es tekintve a válság megoldásának lassu voltát, talán van is némi jussunk az idegességre. Egy ily hosszúra nyuló kormányválság megzabolja a közgazdasági élet tevékenységét és fejlődését is. Ez pedig mindnyájunkra hatással van, — még pedig nem idegesillapító hatással.

Pedig épen egy politikai válság megoldása körül van minden irányban szükség a legnagyobb nyugalomra, a legfeltétlenebb higgadságra. Es ha miniszteraink, kik részére most a piros bársonyszék a legkevésbé sem pihenést, hanem idegölő munkát jelent; kikre lemondott, mégis hivatalos működésben levő helyzetükben kétszeres sulylyal nehezedik a

helyeztetésére, helyreállítására — ha lehet!

Tisztelt Olvasóink! ne vegyétek tőitük szerénytelenségnek e vállalkozásunkat, — azt hogy mi a fővárosi írők ellen is merünk fellépni. Az a főváros — (hála Istennek, hogy most már nem úgy van!) — az én emlékezetemre, a múlt század 30-as, sőt még 40-es éveiben, mikor ott egyetemi hallgató voltam — még egészen német volt. A csudával határos dolog, hogy 1848—49 ben mintegy varázslattal egyszerre megmagyarosodott. De hát elégedjék meg a főváros ezen jól megérdemelt dícsőségével, hogy ily egyszerre németből magyarrá tudott lenni, de ne kívánja a magyar vidéket magyarul tanítani, a magyar nyelvnek irányt adni, sőt inkább tanuljon a tősgyökeres magyar vidéktől — mint a miénk — igazi magyarsággal beszélni, magyarul gondolkozni és magyarul beszélni, nem pedig németül gondolkozni mikor magyarul akar beszélni, vagy írni.

Itt nem annyira a főváros közönségéhez szólunk — ha bár ott sokszor halunk boszszantó és gyakran nevétséges mondatot, — mint például ha valamely ösmerőst akarunk meglátogatni s a eselőd azt mondja, „el van utazva“. Egyszer már meg sem

felelősség: meg tudják őrizni higgadságukat, — mennyivel inkább tehetjük mi ezt, kik csak pusztá nézői vagyunk a válság okozta izgalmas helyzetnek.

A válság üdvös megoldására nézve nagyon helyén volna, ha a nyugalomból politikai pártjaink is kivénnek az őket megillető részt. Ha pártjaink helyesen fogják fel feladataikat, a nyugalomból most nagyon is sok illet meg őket. Mert a válság mikénti megoldására nézve jelentékeny befolyással van, hogy pártjaink egységes állásfoglalásra tömörülnek, vagy pedig egymással szembezállva, egymás erejét gyengítve, tegyék lehetőbbé az osztrák érdekek győzelmét.

A koalíciós pártközi viszonyok nem hogy javulnának, hanem ellenkezőleg mind szélesebbre látjuk nőni azt, amely az eddigi üdvös tömörülésbe befészkelte magát. A politikai haladatlóság pedig azt követelné, hogy azon pártok, melyek a függetlenségi pártnak köszönheték a hatalom kezelésében való érvényesüléseiket: ne közönyösséggel nézzék a

álltam, hogy meg ne kérdezem „hát ki utazta el?“ — Hja, de hát németül úgy mondjuk „er ist abgeleist“ — tehát magyarul is ugy kell mondanunk „el van utazva“. Az ilyent csak még sem tanuljuk el tőlük, — tehát szólnunk inkább a napi lapok íróiboz, mert a mit nyomtatásban olvasunk, azt még is inkább tanuljuk el.

Fővárosi napi lapjainkból kéri az, hogy a külföldi eseményeket mind a német lapok után közzük — azaz szóról szóra fordítják. Majd alkalmiilag, ha ilyenre bukkannunk, leszünk bátrak példákai szolgálai; most csak épen mutatóba emlíjük fel, hogy a német lapok a haditudósításokban azt írják, hogy ha a hadsereg — például — München felé megyen, — „in der Richtung von München“; — az illető fordító megnezi a szótárban a „Richtung“ szót és azt találja hogy „irány“, — tehát írja „München irányában“. — Már pedig magyarul „München irányában“ — egészen mást jelent, — az németül „gegenüber“. Helyesen tehát azt kell írni München felé.

A hibás mondatok melyeket osztraczi akarunk és kiküszöbölni szeretnénk, részint idegen nyelv befo lyásából, részint csak azon ferde gondolkodásból erednek, a melynél

függetlenségi pártnak az ország érdekében folytatott izzó küzdelmét.

Pedig a függetlenségi párt nem akar mást, mint amit az ország érdekében kötelessége akarnia: hogy politikai életünkben az ország többségének akaratát érvényesüljön. A legkevésbé, amit egy alkotmányos országban egy politikai párt kívánhat. A függetlenségi párt vágyai ban nem engdi magát tulságokba ragadtatni, tudja mérlegelni a jelenlegi viszonyok nehézségeit, de politikai elveiből nem enged. Es habár észlelhető nála is a hazafias aggodalom szülte türelmetlenség, de azért rendületlenül és tömörül áll feltétlenül bizva vezérében: Kossuth Ferencben.

Ha valaki rászolgált egy párt feltétlen bizalmára: ugy Kossuth Ferenc az. Sulyos betegsége sem akadályosza abban, hogy minden idejét, minden gondolatát, minden cselekedetét pártja és így az ország érdekeinek szentelje. Az ő szívós, hazafias munkája

fogva iskolás gyermekeink is azt mondják, „minek tanítanak engem magyarul, hisz én tudok magyarul, én magyar vagyok.“ (Mellesleg megjegyezzük, hogy azok az iskolai magyar nyelvtanok többnyire rosszak). De találkoznak meglett emberrel is, még pedig az értelmiséghez tartozó egyénnel, a ki azt mondja, minden ugy van jól mondva a hogy szokás, ha csak megértik. No hát — a ki így gondolkozik, az aztán rontja a nyelvet tetszése szerint. — Idegen nyelvnek rontó hatása volt hajdan a deákknak: romboló hatása van most a németnek.

Hát mi mind a három rendbeliek ellen akarunk harcolni, — de minden rendszer nélkül — csak gyakorlatilag és alkalmiilag.

Ha olvasás közben találkozunk hibás — nem igazi magyaros mondatnal, vagy társalgás közben élő szóval halunk ilyent: szóvá tesszük.

Egyik másik t. olvasónk talán azt kérdi magában: hogy okozhat a deák nyelv hibát nyelvünkben, mikor már senki se beszél deákul? Hát megmagyarázzuk.

A honfoglalás után, első századokba a tulajdonképeni magyar nemzetet azok képezték, a kikből utóbb a magyar nemesség lett. Az bizon akkor lovagolni, nyilazni, kar-

Nagy Mihályi Sör- és Malatagyár Részvénytársaság.

Elsőrangú modernül berendezett
házal ipartelep. Évi gyártás 30000 hl.

Gyárt: Márciusi, Korona és Casinó sört.

Sátoraljaiújhelyi főraktár: Egyesült Szikvizgyár és Sörnagyraktár, Justus-utca.

Zemplénmegyei képviselőink: Mezölaborcz, Sztropkó, Homonna, Varannó, Gálszécs, Királyhelmeicz, Perbenyik és Szerencsen állandóan friss és zamatos sört szállítanak.

teremtett a függetlenségi pártból parlamenti többséget és csupán az ő ereje képes arra, hogy a többség akaratának a jövőben is érvényt szerezzen.

A válság okozta ideges légkörben nyugtasson meg Kossuth ama kijelentése, hogy ő bizik a kielégítő alkotmányos megoldásban. Amíg a vezér nem csügged, addig nekünk sincs jussunk feladni a reményt és bár hazafias gondnal, de egyben nyugalommal várni meg a válság megoldását.

Harc az önálló bankért.

— A függetlenségi kör népgyűlése. —

A bécsi burgból, hol gonosz osztrák államférfiak és agyalágyult vén generálisok gyalogatos intrikái folytak már nem egyszer intéztek támadást állami önállóságunk ellen, most újabb harci zaj hallatszik. Bosznia és Hercegovina annexiója alkalmából elért „diplomáciai sikerek” fejükbe kergette a vért dáz ellenségeinknek s most a sikertől mámoros fővel újabb támadást kívánnak intézni — ezuttal Magyarország ellen.

Ez az ország, amely már több mint ezer éves dicső multra tekint vissza, amely azonban négyszáz éves folytonos megaláztatások és szenvedések után sem akar behódolni az összbírodalom eszméjén rágódó agyalágyult vén diplomatáknak és generálisoknak, állandó szállka a bécsi burg szemében. Ahol csak tehetik, mindenütt újabb megaláztatásnak teszik ki ennek a mindig szabad országnak, szabadon, függetlenül érző és gondolkodó népét, minden erejükkel oda törekednek, hogy az ezer éves multtal dicsővíző független Magyarországot osztrák járomba hajtsák.

Most is ezt akarják. A magyar nemzet már több, mint félszázad óta követeli az ausztrálotól való gazdasági különválást, hogy sze-

gény, mindenéből kifosztott országunkat, legalább gazdaságilag szabadabbá, függetlenné tehessék és megteremtsek az alapját az ország gazdasági jólétének. Iparunk, kereskedelmünk a kezdet nehézségeivel küzd és nem tud fejlődni mert mindenünkből kifoszt minket, a mi pénzünkre éhes osztrák gyáripar és kereskedelem.

De a bécsi burgból újra egy ösmert jelszó hangzott el, amelyet már oly sokszor volt szerencsénk hallani. Ujra fülünkbe kiáltották azt a bizonyos sóhát. Ezuttal azonban tévedenek ellenségeink odaát, mert ebben a harcban amit most felidéztek nem lesznek győztesek. Magyarország népe megelégette már, hogy állandóan Ausztria érdekeit szolgálja és minden vagyonát feláldozza az összbírodalmi hóbortnak. Ezt a harcot végig fogjuk küzdeni bármilyen áldozatok árán is és megteremtjük minden erőlködés ellenére is az önálló magyar jegybankot.

A parlamenti többség óhaja az önálló vámtérület, de óhaja egyuttal a nemzetnek is. Ennek az óhajnak a megnyilvánulására országszerte népgyűléseket tartanak, melyeken egyhangú lelkesedéssel mondják ki a harcot az önálló jegybank érdekében. Egy ilyen népgyűlés lesz nálunk is *f. hó 31-én, hétfőn délután*, a melyen Zemplén megye közönsége fog megnyilatkozni és csatlakozni az önálló bankért küzdők hatalmas táborához.

Legyen hát mindenki ott ezen a népgyűlésen, ne maradjon el senki sem és végig hallgatva az önálló bankért rendületlenül küzdő parlamenti többség kiküldöttjeit, köztük parlamentünk egyik vezérferfiát: gr. Batthyány Lajost,

zad ötvenes éveiben hazánkat a hatalom nemetté akarván tenni, elárassza különböző nemzetiségű hivatalnokokkal — (a mi vidékünkre csehek, morvák és Gácsországi lengyelek jöttek). — a kik azonban mindannyian német nevelést kaptak, német iskolákba jártak, németül dolgoztak. Lassankint a kevés magyar is, a kiket köztök alkalmaztak, kénytelen volt németül megtanulni (fájdalom, nagyon is könnyen tanultunk) és így nem esuda hogy németül dolgozván, megszokták a németes kifejezéseket, azt hitték, hogy az nem német, de hivatali kifejezés és használják most is sokan, leginkább éppen olyanok, a kik nem tudnak németül. Itt is csak vagy két példát mutatunk be — magyarázat nélkül — Ilyenek: „meg lett parancsolva” (es wurde befohlen) a helyett hogy „megparancsoltatt.” — Vagy „álítás köteles” — (Stellungspflichtig) — a helyett hogy „előállításra köteles”.

Ezekben ösmertettük ezenemle kezdett rovatunk irányát, célját s legközelebb megindítjuk egyes gyakorlati fejtegetéseinket.

(Folytatjuk)

Matóiái Etele

mondja ki Zemplénvármegye közönsége is, hogy csatlakozik az önálló bankért küzdők hatalmas táborához és rendületlenül kitart e harcban minden megpróbáltatással szemben is. Mert csak így győzhetünk, csak így lehet igazságos küzdelmünknek biztos eredménye.

A népgyűlés előkészületeiről különben az alábbiakban számolhatunk be részletesen:

Kik jönnek?

A sátoraljai helyi függetlenségi körnek sikerült — mint már jeleztük — több országgyűlési képviselőt megnyerni a népgyűlésen való részvételre. Eddig megígérték megjelenésüket: Batthyány Tivadar gr., a függetlenségi párt alelnöke, Bernáth Béla, Bottlik István, Csizmazia Endre, Ferency Géza, Gaál Gaszton, Kelemen Samu, Kubik Gyula, Lányi Mór, Leszkay Gyula a képviselőház háznapja, Nagy Barna, Petrogally Oszkár, Potoczky Dezső, Rátaky László, Sennyey Miklós br. és Török Kálmán orsz. képviselők. De lehetséges, — sőt valószínű, hogy több országgyűlési képviselő is le fog jönni a népgyűlésre, mely Kossuth és Rákóczi vármegyének az önálló jegybankért küzdők táborához való csatlakozását fogja kimondani.

Fogadtatás.

Az országgyűlési képviselők a délnél fél 1 órakor érkező budapesti gyorsvonattal fognak városunkba érkezni. A képviselőket az állomáson a függetlenségi kör tagjai fogják fogadni Kincsesy Péter elnök vezetése alatt. Fogadtatás után a „Vadászkürt” szállodába vonulnak, ahol ebéd lesz, melyen mindenki étlap szerint fog étkezni.

Népgyűlés.

Délután 2 órakor lesz a népgyűlés. Azért lesz ily korán, mert gr. Batthyány Tivadar, aki csak nem régen épült fel betegségből, még gyengének érzi magát arra, hogy estére és körünkben maradjon és így a dél után 4 órai gyorsvonattal visszautazik a fővárosba. A népgyűlés „Vadászkürt” kerthelyiségében fog lefolyni és beszélni fog azon több országgyűlési képviselő. A határozati javaslatot valószínűleg dr. Buza Barna, kerületünk orsz. képviselője fogja előterjeszteni. Legyen ott ezen a népgyűlésen minden független érzelmi polgára a vármegyének, aki szívvel viseli hazája sorsát és csatlakozni kíván ahhoz a harchoz, melyet alkotmányos jogaink megvédésére indított a parlament többségét alkotó országos függetlenségi és 48-as párt.

Bankett.

Gyűlés után az orsz. képviselők a függetlenségi körbe mennek, ahol a kör tagjainak társaságában fogják eltölteni az időt este 7 óráig, amikor társasvacsera lesz a megjelölt képviselők tiszteletére a „Vadászkürt”-ben. A bankettre külön meghívók nem lesznek kibocsátva. Részt vehet azon a vármegye minden haza-

fias érzelmi polgára, aki megtudja érteni a horderejét annak a nagy impozáns nemzeti tüntetésnek, amit ezek az országszerte rendezett népgyűlések céloznak.

H I R E K.

Gimnáziumunk Kazinczy sírjánál.

Mint minden esztendőben, úgy az idén is méltó ünnepélyességgel róta le gimnáziumunk ifjúsága Kazinczy, irodalomtörténetünk e fényes alakja iránti kegyeletét.

Szombaton d. u. 3 órakor indult az ifjúság négyes sorokban a gimnáziumból az egész tanári kar vezetésével. Szinte jölessét látnia az embernek, mily példás katonai rendben vonult végig dob- és kürtösöz mellett e lelkes tanuló sereg a városban!

Amint a városban kívül ért, szabadabbá fesztelenebb lett a viselkedés. Előnk ugrádozás jelezte, hogy mily jól esik nekik a szabad természetben való tartózkodás. Csoportokba verődve egyesek vig énekléssel igyekeztek kellemesebbé tenni utjukat, mások ismét vígan eszegettek mindenféleképp.

Alig vették észre, máris a falu kezdetéhez értek: hamarosan rendezőket s rendben felvonultak a mausoleum elé.

Itt azonnal megkezdődött az ünnepély. A főgimnázium énekkara s nála már megszokott kifogástalansággal énekelte el az „Inurgensek indulóját”. Utána Thuránszky László S. o. t. szavalta el Tóth Kálmánnak Kazinczy emlékeztető-irt költeményét. Majd az énekkar után Kantha Géza S. o. t. önképzőköri elnök, mondotta el tartalmas beszédét, a melyben Kazinczyt mint a lakadaltalan munkás és fáradhatatlan küzdő férfit állította mintaképül az ifjúság elé. Az ünnepély a hymnus elneklésével ért véget.

Egy órai pihenő után megindult az ifjúság visszafelé! A jökevű csak fokozódott. Még a legkisebb is minden elfáradás nélkül tette meg az utat.

Amilyen példás rendben történt a kivonulás, ép olyan rendben vonult végig a városban vissza a gimnáziumba. Itt az igazgató néhány figyelmeztető szava után szíjjel oszlott az ifjúság magával vivén egy kellemesen eltöltött délután emléket és azt a tudatot, hogy a szellemi előrehaladásunknak egyik alapfeltétele a jelenkor és a mult nagyjainak a megbecsülése.

Mikrosz.

— Kultuszminiszter a városnak. Gr. Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter városunk iránt való jóindulatának most újabb tanujelét adta. Buza Barna orsz. képviselőnk közbenjárására ugyanis tovább 10 évre visszazárta a városnak az 5 % os 2280 koronát kitevő iskolai pótdadót, hogy az iskolai épületek költségeire felvevő adósságát törleszthesse.

— Gardenparti a pataki várkertben. A herceg Windsch-Grätz Lajos és neje által rendezendő kerti ünnepély, június hó 10-én, urnapján délután fog megtartatni. A szabadság nyilvános ünnepélyre külön meghívók ki nem adtak. A nagyközönség e-upán falragaszok útján lesz kiértesítve. Belépőjegy szemé-

dot forgatni, tanult — nem grammatikát. Könyvekkel, irással csak a szerzetesek és papok foglalkoztak és csak deák könyvek állottak rendelkezésre, a deák nyelvnek már akkor is megállapodott szabályai voltak, magyar nyelvtani szabályokról álmodni sem jutott eszükbe. Ilyeneket nem talált a későbbi kor sem, a mikor már a világiaknak is megnyílt az iskola ezekkel is csak a deák grammatikát magoltatták s elhitették velük, hogy csak az van helyesen, szépen, jól mondva, a mi a deák grammatica szabályainak megfelel. Mi természetesen tehát, mintsem hogy igen sok deákos kifejezés — latinizmus — lézkelte be magát nyelvünkbe és felmaradt még a mult század közepéig is. Most már ritkábbak, de nem szüntek meg teljesen és csak két példát idézünk. Ha idegen emberrel találkozunk, azt kérdezzük: „Kihéz légyen szerencsém? Vagy „azt mondják, hogy X. meghalt volna”. Emberekben a „volna” teljesen felesleges; amabban a „légyen” helyett „van” lenne helyén (Magyarázattal majd máskor szolgálunk).

Sokkal újabb keletűek a német kifejezések — a Germanizmusok — csak fél századosok. — Szabadságharcunk leveretése után a mult szá-

lyenkint 40 fillér. — A 6 óraker kezdődő tarka színpadhoz pedig 2 korona. — Deákok fél belépődíjat fizetnek. Az ünnepély délután 4 óraker kezdődik s a vár kivilágításával ér véget. Uj helyből délután 3/4 5 óraker külön vonat indul Sárospatakra s onnan fél kilenckor vissza. A külön vonatra indultok a Gódjics kisasszonyok tőzsdéjében magokat előjegyezhetik. A kerti ünnepély iránt megye, sőt ország-szerte is rendkívül érdeklődés nyilvánul. A fővédnöki tisztet Augusta főhercegnő vállalta el. Az arisztokrácia Budapestről külön vonattal érkezik Patakra. A szomszédos megyék székhelyéről is számosan rándulnak át az érdekes ünnepélyre, melynek sorrendjéről legközelebb részletes tudósítást hozunk.

— **Tudomásul.** A „Zemplén” sajtó-pert indított ellenünk egyik utóbbi számunk szerkesztői üzenete miatt. Mi a magunk részéről csak hálásak vagyunk lapúrnak emez elhatározásáért, mert így legalább alkalmunk lesz a bíróság előtt is bebizonyítani, hogy olyan lap, amelynek kebelében Czagány Ferenc is megfér, nem mondhat véleményét más lapok tisztessége dolgaiban. Csak aztán ne zárkózzék el lapúrnak a bizonyítás előtt és ne tiltakozzék majd ellene, ha szerkesztői üzenetben elmondottakon kívül azt is bizonyítani fogjuk, hogy Czagány Ferenc egy és ugyanazon időben írt a Zempléni és a darabot Zempléni Hirlapba, most pedig az utóbbi időig — amíg Illésházy Endre ki nem adta az utját — dolgozott a Zempléni és a Sátoraljai helyre és mindezt a lap felelős szerkesztőjének a tudtával, mert erre többször figyelmeztetve lett. Reméljük, hogy a Zemplén szívesen fog helyt adni a fentiek bizonyításának, valamint annak is, hogy felfedjük Czagány távozásának a titkát a fogház-felügyelői iródból és a tanfelügyelőstől, mely utóbbiak részleteit a Zemplén igen tisztelt felelős szerkesztője szintén ismeri, amennyiben azt teljes meztelenségében a mi „fiatal” szerkesztőnk adta tudtára dr. Konez Endre főispáni titkár jelenlétében. — Tehát csak jöjjön az a sajtóper, mi örömmel várjuk. Legalább egyszer teljes valóságában fog a közönség előtt állni az ügy.

— **A Rabsegélyező egyesület gyűlése.** A Zemplénvármegyei Rabsegélyező egyesület igazgató választmánya f. hó 23-án, vasárnap délelőtt 10 és fél óraker gyűlést tartott a vármegyei háza nagytermében Eiserth István kir. főügyész helyettes, elnök előkérlete alatt. A gyűlésen a választmány tagjai majdnem teljes számban jelentek meg. Ott láttuk az újak közt: Fornszeck Béla tsvéki elnököt, Wieland Lajos kir. ítélőtáblai bírót, Ferenczy Sándor tsvéki bírót, Domján Elek, Fejes István, Besenyey István lelkészeket, Olehványi Desző és Török Géza ügyészeket, Eisenmann Oszkár pénzügyigazgatót, Thuránszky László vármegyei főjegyzőt, Kincsesy Péter egyleti pénztárnokot stb. A gyűlés egyetlen kiemelt kérdése pontja Eiserth István elnöki beszámolója volt. Ez a minden részletkérdést alaposan megtárgyaló jelentés tanúbizonysága annak a páratlanul nagy és fárasztó munkának, amit Eiserth István végez. A jelentésből az alábbi adatokat sikerült feljegyeznünk: Az egyletből a múlt év folyamán kilépett elhalálozások folytán 4 tag, mindenek között 10-en léptek ki. Elköltözés folytán 6 tag lépett ki. Belépett 31 új tag és Mezőzombor, Taktaszada, Taktaharkányi községek, mint alapító tagok. Január hóban 5 család része-

sült állandó segélyben 47 korona kiadással, 37 egyénnek kiosztott 256 kor. Összes kiadás 302 kor. volt. — Február hóban 5 család részvételű állandó segélyben 57 kor. kiadással 24 egyénnek kiosztott 177 kor. Összes kiadás 234 kor. volt. — Március hóban 4 család részvételű állandó segélyben 37 kor. kiadással, 45 egyénnek kiosztott 328 kor. Összes kiadás 365 kor. volt. — Április hóban 13 család részvételű állandó segélyben, 99 egyénnek kiosztott 442 kor. Összes kiadás 684 kor. volt. Ezzel szomban csupán külmunkból befolyt 353 kor. 40 fill. — Legérdekesebb része volt a jelentések, amely kikelt a különböző felekezetek külön Patronage-egyletei ellen, melyek természetesen gyengítik a rabsegélyző egyletek munkálkodását. Kijelentette az elnök, hogy ő a vallást a rabokkal csak olyan formában veszi tekintetbe, hogy mindenki a maga vallásának megfelelő módon tisztelhesse Istenét, de a jótékonyaság gyakorlásában vallási különbséget nem ismer. Haraszóélenzés jelezte, hogy Eiserth szívből jövő szép szavai szívesen is szölk. — Még a pénztárnoknak adták meg a felmentvényt és jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak neki, valamint a számvizsgálóknak és Gortvay Aladár főszolgabíróknak, aki az egylet érdekében sokat fáradozik és aztán véget ért a gyűlés.

— **Záróünnepély a főgymnáziumban.** A sátoraljai helyi főgymnázium f. hó 30-án d. e. 10 és fél óraker tartja záró ünnepélyét a főgymnázium tornacsarnokában. A záróünnepély műsora a következő: 1. Egressy-Erkel: Szózat. Eneklí a főgymnáziumi énekar. 2. Revicky Gyula: Pan halála. Szavalja Révész György, VII. oszt. tan. 3. Kveßler János: Gaudeamus igitur. Régi diák ének. Eneklí a főgymnáziumi énekar. 4. Bucsuhangok. Mondja Kantha Géza VIII. oszt. tan. 5. Kazinczy-önképzőkör élnoke. 6. Kéler Béla: Alföldi bucsuhangok. Előadja a főgymnáziumi zenekar. 6. Petöfi Sándor: Hazámban. Szavalja Bernáth Gyula, I. oszt. tan. 7. Weber Károly: Béka-hangverseny. Eneklí a főgymnáziumi énekar. 8. Beszámoló a Kazinczy-önképzőkör 1908—9. tanévi működéséről. Tartja Thuránszky László, VIII. oszt. tan. 9. Kazinczy-önképzőkör főjegyzője. 9. Pályadíjak kiosztása. 10. Linka Camillo: Porfir induló. Előadja a főgymnáziumi énekar.

— **Tanítók gyűlése Nagymihályon.** A „Zemplénvármegyei ált. Tantáregyesület Felső Körö” Nagymihályon, az ált. kis-dévedóban 1909. évi június hó 3-án d. e. fél 10 óraker évi és tisztújító közgyűlést tart. A gyűlés követőleg közebebe lesz, egy teríték ára 3 korona. A közebeben résztvevőnő öhajatok legkésőbb május hó 25-éig Kneisl Emil ált. tanítónál jelentkezzenek.

— **Kinevezés.** A sátoraljai helyi kir. törvényes elnök Székely Mihály sátoraljai helyi törvényes közeli napibéres szolgát a varannói járás-bírósághoz hivataloslag kinevezte.

— **Seprik az utcákat.** Aminek azelőtt oly nagy hiányát szenvedtük, most végre elérhettük: seprik a város utcait. Korra reggeli órákban már járnak az utcákon az öntöző-kocsik és nyomában a seprős had, hogy a reggeli munkája után induló szegény adóalany legálább tisztá utcaikon, tiszta levegőt szivhasson. Sőt mi több, — ami eddig egyáltalán nem létezett — vasárnap is rendszeresen seprik az utcákat. Igaz ugyan, hogy ez megillet minket, de szinte jól esik ha látjuk, hogy mégis törődnek valamelyest velünk is, akik eddig igazán csak arra valók voltunk, hogy az adót kiadjuk. Hálásan köszönjük hát rendőrkapitányunknak ezt a kis örömet, melyet a mindennapi, de különösen a vasárnapi rendszeres utca-sepréssel okozott nekünk és kérjük, hogy tevékenységét így folytassa legközelebb az — udvarok-ban is.

— **A „Modern színpad” vendégjátéka.** Budapest legérdekesebb és legnépszerűbb művészgárdája: Nagy Endre cabaretja, a „Modern Színpad” fog vendégzerepelni legközelebb városunkban. A nagyérdekességű vendégzereplés mindössze egy este terjed és az előadás e hó 31-én lesz a városi színházban. Nagy Endre az ismert nevű magyar író természetesen maga vezeti ezt a cabaret előadást, amelynek ő lesz a conferencier-je, épen úgy mint a budapesti előadásokon, amelyekkel épen az idei szezonban a legnagyobb művészi sikereket aratta. A cabaret-estén a most záródott budapesti szezon legnagyobb sikerű magán-számái és kis darabjai, énekes boházatok, szatirikus egyfelvonások, parádiák és tréfas jelenetek kerülnek előadásra a cabaret ismert és népszerű művészeinek és művésznőinek előadásában Nagy Endrén kívül, aki maga is fellép a darabokban a cabaret elsőrendű tájai között Németh Juliska, Ferenczy Károly, Fábian Kornélia, Sajó Géza, Szász Ilona és Kövéri Gyula vesznek részt az előadásban, melyre a jegyeket Lőwy Adolf könyvkereskedése árúsítja.

— **Majális.** A helybeli polgári iskola f. hó 24-én tartotta meg majálisát. A tanuló ifjuság lobogókkal tanárait vezetéssel mellett délután vonult ki a Torzsászra, ahol különböző játékokkal és énekekkel töltötték a délutánt. Estére visszatértek.

— **Tűz. F. hó 25-én este 9 és fél óra tájban ismeretlen okból kigyulladt Réz Gyula téglagyárának Kazinczy-utcai háza.** A közép-udvari épületnek tetőzete égett le, melyben dr. Adriányi Béla ügyvéd és Schuster István póstatiszt lakik. A gyorsan kivonult tűzoltók Friss Heiman tűzoltó parancsnok vezetéssel alatt rövid idő alatt lokalizáltak a tüzet. Az épület biztosítva volt.

— **A házi szemét kihordása tárgyában** a rendőrkapitány legújabb a következőleg intézkedett: A házi szemét kihordásáról szóló városi szabályrendelet 2 § a szerint azok a háztulajdonosok, vagy házbérlők, a kik foglatlan birnak, lakásuk házi szemétjét fogataikon kihordathatják, kötelesek azonban ezen szándékukat a rendőrkapitánynak bejelenteni, a ki a kötelező szeméthordás alól való felmentést megadja. Ennek fogva a rendőrkapitány felhívja a fogatartó közönséget, hogy azt vajjon házi szemétjét (trágyát) saját fogataikon kívánják-e kihordatni, vagy pedig a város, illetőleg válszó fogataival a szabályrendeletben előírt díjakért, s nap alatt bejelenteni el ne mulasszák, mert a bejelentés elmulasztása esetén az illetőkre a szabályrendeletben előírt díjak ki fognak vétetni és behajtatni. Tájékoztul a szabályrendeletből a következőket közöljük: 4.) A szemét hordási díjak a következőkben állapítottak meg. a.) Minden lakószoba, konyha után egyenként évente egy korona. b.) Minden üzlethelyiség, műhely és raktár után évenként egyenként 2 korona. c.) A trágya kihordásáért szekerenkint 1 korona. 5.) Szemétkihordási díjak az tartozik fizetni, a ki a lakást, vagy üzlethelyiséget akar mint tulajdonos, akár mint bérlő használni. 6.) A szemétkihordás nyári és őszi időben hetenkint kétszer, a többi évszakban hetenkint egyszer történik mindig a korai reggeli órákban, üzlethelyiségekkel bíró lakásokból és üzlethelyiségekből a kihordás minden időben hetenkint kétszer eszközözendő, a szeméthordó szekér által kivitt szemét és trágya a város tulajdona. 7.) Szemetet egy szekérről nagyobb mennyiségben össze gyűjteni nem szabad. A szemét egy ladába gyűjtendő össze minden lakó által, a kihordás idején a kapuig kiviendő. A trágya kihordása és tartása tekintetében pedig azokra nézve, kik a saját fogatjaikkal hordatják azt ki, a város köztisztaságáról alkotott

szabályrendelet 4. 5. és 6. §§-ai az irányadóak.

— **Hivatalos órák a pénzügyigazgatóságnál.** A helybeli m. kir. pénzügyigazgatóságnál a hivatalos órák hétköznaponként folyó évi június hó elsőjéről reggel 7 óráról délután 1 óráig fognak tartatni.

— **Az ipartestületek portómentessége.** A kereskedelmi miniszter egy konkrét eset kapcsán körrendeletet intézett a póstaigazgatóságokhoz, amelynek értelmében az ipartestületek a portómentességét csak olyan ügyekben vehetik igénybe, amikor iparhatósági működésünk szoros körében az ipartestületen kívül álló felek ipari közigazgatási ügyeit intézik. Ebből az következik, hogy az ipartestület belső életére vonatkozó levelezés, tehát a közgyűlési és egyéb ülési meghívók, értesítések, kötelesek a portómentességéből ki vannak zárva. Mivel a portómentességi szabályoknak ez a megszólító értelmezése az amugy is nehéz anyagi helyzetben levő ipartestületekkel igen súlyosan érinti, az ipartestületek szövetsége a tárgybán felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez és a portómentesség kiszélesítését kérte. Egyúttal pertörést kért azon ipartestületek számára, amelyek egyes postahivatalok téves interpretációja, illetve eddigi praxisa alapján a portómentességéből mindenképpen kizárt küldeményekre nem ragasztottak bélyeget és így postajáradék kiigazgatói eljárásnak tették ki magukat.

— **A borhamisítások megállítására és megelőzésére.** A borhamisítások és a hamisított bor forgalmának tilalmazásáról szóló törvény végrehajtása iránt kiadott földmivélségi miniszteri utasítás kimondja, hogy a főszolgabírák és a szolgabírák, városokban a rendőrkapitány vagy helyettese, Budapestben a kerületi rendőrkapitány vagy helyettese, valamint a járadéki felügyeletek alatt álló feleknél a pénzügyi hatóságok és közegek kötelesek öröködni a fellet, hogy területükön a törvény rendelkezéseibe ütköző italokat ne készítsenek, forgalomba ne hozzanak s egyéb kihágások ne forduljanak elő s ha megis előfordulnának, azokat torolják meg. E végől az említett közegek kötelesek a pinckben és más helyiségekben váratlan ellenőrzési szemléket tartani. E rendelkezésre való tekintettel, Wekerle Sándor pénzügyminiszter most kiadott körrendeletében arra utasítja közegeit, hogy a borkereskedőknek, italmérőknek, termelőknél stb. különben is gyakorolt járadéki szemlék alkalmával figyelmüket a borhamisítás megállítására eljálból szükséges ellenőrzésre is terjesszék ki s ha kihágás észlelnék, arról az illetékes közigazgatási hatóságot haladéktalanul értesítsék.

— **Allatfelhajtásos vásár.** A legközelebbi állatfelhajtásos vásár folyó évi június hó 1-én fog Sátoraljai helyben megtartatni.

— **Baleset.** Simkó Béla helybeli festősegéd napokban szobafestés közben a létráról leesett és karját törte.

— **Eltűnt bírák.** A vasuti állomás mögötti Fuchs-tanyáról folyó hó 20-án éjjel 20 darab 300 korona értékű bíra eltűnt. A bírák egy alkalban voltak elhelyezve.

— **Rajta vesztett tolvaj.** Cizmadiák Istvánné szűt. Halász Erzsébet nagybábi származású ösmert sebtolvaj a legutóbbi hetivásár alkalmával vásártól ürügy alatt elment Weinstein Heiman sátrába és mialatt a kereskedő másokat kiszolgált, az enyves kezű asszony egy csomó csipkét emelt. A lopást azonban ban észreverték és az asszonyt átadták a rendőrségnek. A büntető eljárást megindítottak ellene.

A szerkesztőért felelős:

A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadótulajdonos:

LANDESMANN MIKSA,

ERDŐBÉNYE

Gyógyfürdő Zemplén vármegyében, Tokaj-Hegyalján, szél és pormentes erdős völgykatlanban.
237 méterre a tengerszín felett.

Fürdőidény: Május 20-tól Szept. 15-ig.

Vize kitünő hatású gazdag vas- és timsótartalmánál fogva a női betegségekben, sápkórban, idegbántalmakban, reumatikus és köszvényes bántalmakban szenvedőknél. Meleg kádfürdőkön kívül használhatók: iszap, vasláp, sósfürdők; massage, izzasztó és hidegvíz-gyógyász. Ivógyógyászhoz mindenféle ásványvíz van készletben. Kiváló klimatikus gyógyhely a légzőszervi és különösen malárikus bajokban szenvedők részéről.

Posta és táviróállomás ERDŐBÉNYE. Táviratok telefonon adatnak át a fürdőtelepre és telepről. Postai küldemények naponként egyszer szállítanak ki a telepre és telepről.

Allandóan a telepen lakó fürdőorvos: **Dr. Asztalos Kálmán** Erdőbényéről.

Vendéglős: **Végh László** Sárospatakról, a kínél kitünő és jutányos étkezés és kifogástalan kiszolgálást lehetőségek.

Külön izraelita vendéglő.

Vasuti állomás: személyvonathoz »Erdőbénye-Fürdő« megállóhely; gyorsvonathoz: »Liszka-Tolesva« állomás, ahonnan és hová hatóságilag megállapított szállítási díj mellett bérkocsiközlekedés van berendezve.

A fürdő házilag van kezelve. Fürdőleirást kívánatra küld a

Fürdőigazgatóság.

Építési telkek,

melyek főmél. Herczeg Windisch-Graetz Lajos tulajdonát képező **Csillag, Alsó és Felső Zöldág** nevű, az Andrassy és a Dr. Schön Vilmos-utca által határolt telek felparcellázása folytán keletkeztek a rajtuk levő épületekkel eladás alá bocsáttatnak.

A fent nevezett telek parcellázási tervrajza megtekinthető Sárospatakon az Uradalmi Központi Irodában és Sátoraljauhelyben Ambrózy Nándor uradalmi jogtanácsos irodájában.

Az ajánlatok az Uradalmi Központi Irodához Sárospatakra intézendők.

Herczeg Windisch-Graetz Lajos
uradalmának

Központi Irodája Sárospatakon.

HASCHEK és RÓZSA

Építkezési kőfaragóvállalat, sírkőraktár és szobrászati műterme
KASSA, Pesti-ut 9/a. Telefon 194. szám.

Sírkövek: Raktáron tartunk svédgranit, sienit és labrador; továbbá márványokban: szilőziai, olasz, karszti, ruszki-czai, görög és többféle hazai márványfajokat.

Szobrászat: Készítünk művészi kivitelű anyagszobrokat, melyeket különösen gyermeksírokra ajánlunk, továbbá szent-szobrokat templomokba. Ugy minden kőfajban, valamint fában is készíthetjük.

Építész: Elvállalunk a kőfaragó szakmába vágó minden néven nevezendő építkezési munkálatokat. Továbbá az építész és építető urak különös figyelmébe ajánljuk, hogy a szepes-váraljai mészköveket, valamint az építkezési célokra szintén nagyon alkalmas técsői homokkőkészítményeket nálunk nagyon jutányos áron beszerezhetik. A midőn a fentiek felsorolása után biztosítjuk a nagyérdemű közönséget szolid kiszolgálásról, valamint a reánk bízott munkánk szakszerű kiviteléről, ajánljuk magunkat további b. pártfogásukba.

Kiváló tisztelettel

Haschek és Rózsa.

Egy budapesti család 1—2 előkelő házból való, budapesti felsőbb intézetet látogató leánykát, vagy fiut gondos felügyelet alatt kitünő ellátásra elfogad.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Védjegy: „Horgony!”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult hatásos, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult. Készítményét, szúrni és meghűtésnek, bedörzsölésnek, sőt képpén használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Az üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és úgyazonlón minden gyógyszerárban kapható. —
Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.
Richter Gyógyszerháza az „Arany oroszlánhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5. neu.
Mindennapi szétküldés.

Sátoraljauhely r. t. város árvaszékétől.

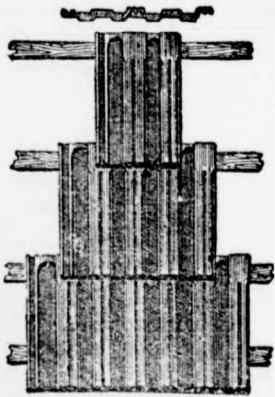
841—1909. szám.

Hirdetmény.

Sátoraljauhely r. t. város árvaszéke a város gyámpénztárának 1908. évi számadását és mérlegét az árvaszék indokolt jelentésével együtt a városi gyámpénztári szabályzat 116. §-a értelmében **1909. évi május hó 20. napjától** számítva 15 napra a városi közgyám hivatalos helyiségében közzszemlére kiteszi s erről a város közönségét azzal értesíti, hogy a számadás a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Sátoraljauhely r. t. város árvaszékének 1909. évi május hó 19-én tartott üléséből.

Kiss Ödön,
h. árvaszéki elnök.

Szabadalmazott Bohn-féle természetes vörös fedélcserép.

BOHN NAGYKIKINDAI CSEREPE.

Legjobb minőségű fedélcserép legolcsóbb árak mellett.

Tessék árjegyzéket kérni!

Képviselek kerestetnek.

B O H N T É G L A G Y Á R, N A G Y K I K I N D A.